

CAP

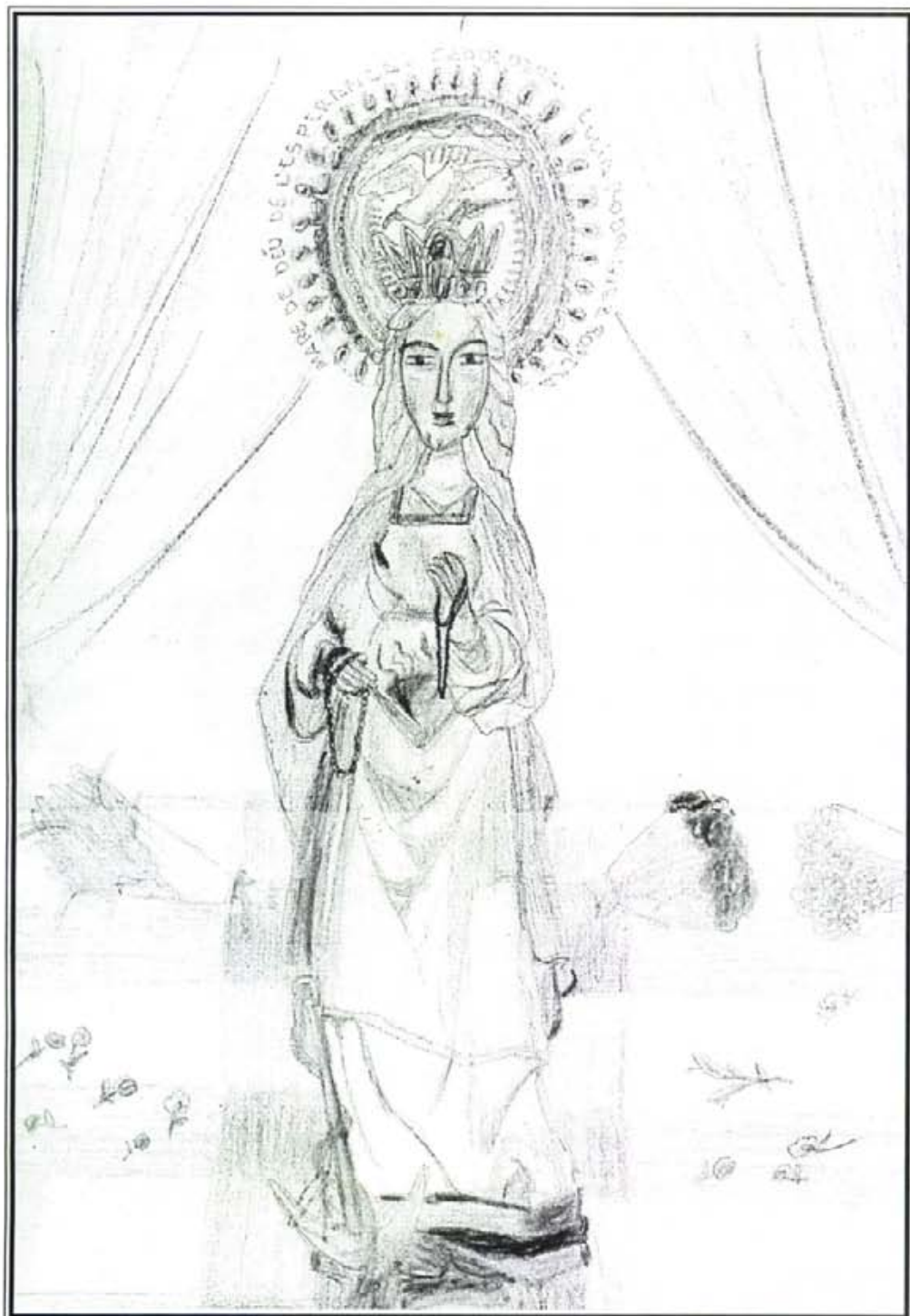
GIRO NAU
RAPIDOS
ECONOMICO

VERNI

Associació Premsa Forana
carrer Princesa, 24
07240 Sant Joan

n° 171 Capdepera i Cala Rajada gener 1996

L'Esperança

dibuix de
Lucía Rodríguez
Romera
7è d'EGB

Cap Vermell

gener 1996

Nº 171

.....

Obra Cultural Balear
Capdepera i Cala Rajada

Hem fet aquest número:

Joan Rai
Pep Terrassa
Jaume Fuster
Paco Galian
Sebastià Ferrer
Joan Espiritusanto
Miquel Ferragut
Lucià Sirer
Isidor Rodríguez
Andreu Genovart
Teresa Flaquer
Miquel Lliteres
Joan Pujadas
Joan Lull

.....

Depòsit legal 1197/80

Imprimeix:

Tirrena (Manacor)

Cap Vermell no es fa responsable dels articles firmats pels seus col·laboradors.

Així mateix s'ofereixen aquestes planes a tots els que hi vulguin expressar la seva opinió.

Cap Vermell

Apartat de correus 69

Capdepera

PORTALET

Què ens ha deixat el 95 ?

Aquestes, entre d'altres coses ?

- Unes eleccions locals que giren la truita. Governava l'esquerra i ara ho fa la dreta.
- Un nou batle que no és tan nou. En Joan Pascual ja sabia què és governar el poble.
- Una impressora l'asser per a la nostra revista.
- Una nova plaça al solar de la Residència de Cala Rajada.
- Una manifestació contra la nova plaça, no gaire cancorreguda.
- Un servei de normalització lingüística municipal.
- Una total rehabilitació de l'església de Capdepera.
- Un consorci per a la defensa de la natura.
- Un temporal de llevant com els d'en temps primer.
- Un nou centre de salut en el carrer Ponent.
- La incomparable història del vaixell de l'aigua.
- L'affaire "Nimfomania".
- Un homenatge a na Francisca Tous "Setra".
- Unes festes d'estiu fabuloses.
- Un edifici de la Sala amb la cara neta.
- L'ascens de l'Escolar a Preferent.
- Una orquestra nova - "Cala Agulla" - i una altra renovada - "Tumbet de Solfa".
- El fitxatge d'Antoni Prats pel Celta.
- El "no" de Capdepera als assajos nuclears.
- La reaparició del grup teatral "Es Mussol".
- La celebració, per primera vegada al nostre poble, de la festa de l'Estendart.

Què ens durà el 96 ?

- De moment el quinzè aniversari de "Cap Vermell".

Plaça des Sitjar

Residència

L'assumpte de la Residència encara coetja. Després dels "referèndum" de l'associació de majors "Sol Naixent", on la majoria es decantà per traslladar-se a la "bugaderia", la Conselleria de Turisme estudia la viabilitat d'aquest trasllat. D'altra banda, la corporació local no ha manifestat cap postura oficial, al·legant que el projecte encara és verd.

En principi, sembla una incongruència que els mateixos que decidiren construir la llar dels padrins on ara es troba, acceptin ara canviar la seva ubicació. Però... de pitjors n'hem vistes.

Capdepera Ràdio

L'emissora municipal de ràdio viu una etapa preocupant. A poc a poc, ha perdut l'empenta dels primers moments i es troba en una situació d'"impasse", a l'espera d'un nou reglament de funcionament i d'un pressupost adequat. Però, i sobre tot, Capdepera Ràdio el que sembla necessitar és saba nova, gent capacitada per fer-la funcionar de bell nou i per superar la síndrome de "Ninfomania".

En aquest sentit, el 27 de desembre es convocà una assemblea, a la que hi foren convidats tots els antics col·laboradors de l'emissora. D'aquesta reunió en sortiren una sèrie de propostes per tal de negociar-les amb l'Ajuntament. El més destacable seria el compromís d'una programació diària de tres hores com a mínim, de les quals un setanta-cinc per cent hauria d'ésser en català.

L'Esperança

Un any més, impulsada per la parròquia de Capdepera, el poble ha viscut una de les seves festes més entranyables. Amb les reticències de molta gent pel fet que l'Ajuntament no es decideixi a declarar-la festa oficial, els actes centrals comptaren amb una participació massiva, ja fossin les

completes, l'ofici o la processó. Com a novetat, aquest any hi hagué una mostra de betlems i una exposició de dibuixos dels nins i nines de les escoles, a més dels actes tradicionals com la torrada, ball obert i ginkama.

Conferències

Seguint amb les festes de l'Esperança, cal fer menció de les dues conferències que tengueren lloc.

La primera, el dia 10 de desembre, a càrrec de Josep Merino, arqueòlog que ha dirigit les últimes excavacions del Castell. Hi assistí un públic bastant nombrós, que omplí la sala d'actes de l'Ajuntament i resultà ben interessant, suscitant-se al final de la mateixa un debat entre els assistents.

D'altra banda, el pare Gabriel Llompart, ens oferí una xerrada sobre la tradició del betlem a Mallorca, comentant, amb el suport de diapositives, els seus orígens i evolució. Tingué lloc el dia 18 de desembre i finalitzà amb la presentació del programa d'adults de Capdepera amb unes paraules del regidor de cultura. Hi assistiren representants de la Unitat de

Programes Educactius del Ministeri d'Educació.

Pla d'Obres i Serveis

El Pla d'Obres i Serveis, aprovat pel CIM, inclou les següents inversions:

1) Enllaç dels carrers Nord i Migdia, amb un pressupost de 4.887.670 pessetes, de les quals l'Ajuntament n'aportará 1.995.068, i la resta el CIM.

2) Pavimentació del camí de ca'n Patilla, amb un pressupost de 14.842.406 pessetes. D'aquestes, l'Ajuntament n'aportará 5.936.962.

Taxes

Com no deueu ignorar, l'Ajuntament aprovà una nova taxa municipal que afectarà les propietats que es tinguin en el Cementeri, destinades a cobrir despeses de manteniment. Aquestes seran, a partir d'enguany, de 900 pessetes anuals per als nínxols, 8.000 pessetes per a les capelles, i 10.000 pessetes per als panteons. Els enterraments, com fins ara, comptaran amb una taxa de 4.500 pessetes.

No és cap cosa desorbitada, però, no deien que no pujarien els impostos?

Insalud

No en sortim d'una i ja ens ficam en una altra. Ens referim als comentaris que ha merescut l'anècdota de la manca de piles de l'electrocardiograma de l'ambulatori de Capdepera i al fet que les hagués d'adquirir el propi pacient. La cosa ha arribat a Madrid, a través d'una pregunta formulada al Govern per la diputada del PP, senyora Cava de Llano.

Aquest incident s'afegeix als demés que originaren conversacions entre tots el partits polítics representats a l'Ajuntament i l'Insalud, el 28 de novembre, en què s'arribà a una sèrie d'acords amb la intenció de millorar l'assistència sanitària en el municipi.

Festa de l'Estendard

El passat 30 de desembre, i per primera vegada a Capdepera, un grup de persones es reuniren per commemorar la festa de l'Estendard, això és, la conquesta de Ciutat pel Rei Jaume I. Hi hagué una torrada i s'hi llegí un pregó al.lusiu en el que el PSM, com a grup organitzador, féu una convidada als altres grups polítics i entitats ciutadanes per a institucionalitzar

aquesta festa, tal i com s'ha aconseguit a Palma. El mal temps, amb pluja inclosa, deslluí una mica l'acte.

Festes

El cicle festiu que començam per l'Esperança, s'ha tancat amb els Reis, i enmig Nadal i Cap d'Any. Un llarg periple en que, qui més qui manco, menja i beu de més, a més de complir amb les tradicions pròpies d'aquestes dates.

Com a anticipació, les escoles, a més de decorar les instal·lacions amb adorns nadalencs, realitzaren sengles betlems i, com a fi de trimestre, un festival a s'Auba i un concert a l'església de Capdepera per part d'alumnes i mestres de s'Alzinar.

Pel que fa a Nadal, no hi mancaren les matines, tant a Capdepera com a Cala Rajada, amb els cants de nades i de la sibil·la. Aquesta vegada, les sibil·les foren, respectivament, Esperança Melis i Yolanda Gutiérrez.

Per Cap d'Any, l'oferta per a festes i bauxes fou ampla i variada, a l'abast de totes les butxaques, des de poc més de tres mil pessetes per sopar fins a més de dotze mil. El cert és que els distints locals, restaurants, bars i pubs, pràcticament ompliren de gom a gom, alguns d'ells fins que el sol fou alt. Els raïms, com ja s'està fent tradicional, molta gent se'ls menjà davant les esglésies de Capdepera i Cala Rajada, al so de les campanes.

I per acabar com cal, els Reis. Enguany sí que tingueren bon temps, no com l'any passat... i això ajudà a que l'arribada fos més multitudinària que mai. Com a novetat, en el moment del desembarcament, la comitiva "reial" oferí una dansa pròpia de les exòtiques terres d'on procedeixen tan singulars personatges. Un nou "embaixador" ens traduí, afortunadament, els discursos de Ses Magestats, cada any més mals d'entendre. El repartiment es perllongà tot el dematí del dia 6. I és que cada any duen més regals.

Homenatge

L'escola de s'Alzinar reté un homenatge a Elionor

Gómez-Quintero, professora de música des de 1973, contractada per l'Associació de Pares i Mares d'Alumnes. Recordem que en aquelles dates les escoles no oferien ensenyança musical, essent la nostra i en aquest sentit, un centre pioner. Durant l'acte esmentat se li féu entrega d'una placa commemorativa i d'un obsequi, rebuts emocionadament per Elionor.

Salvador Moll

El conegut polític local, Salvador Moll, fou absolt per l'Audiència de Granada de l'acusació de recepció d'obres d'art a què havia estat sotmès pel fiscal. Aquest retirà l'acusació en no trobar cap prova que demostràs la seva culpabilitat, coincidint amb l'acusació particular.

Creu Roja

La premsa de Ciutat ha ventilat la polèmica que s'ha produït entre l'Ajuntament i la Creu Roja local pel que fa al conveni de col·laboració entre ambdues entitats per a la vigilància i socorrisme a les nostres platges. L'origen de l'enfrontament cal cercar-lo en l'augment de subvenció sol·licitat per Creu Roja, al voltant de cinc milions més que en anys passats i arribant fins a un total de deu. Aquest augment és justificat en raó de la creació d'un nou sistema de comunicació, instal·lació de dues torres de vigilància noves i d'altaveus, per fer més efectiu el servei. El batle, per la seva banda, exigeix el balanç de l'any 1995 i el pressupost detallat per a 1996.

Ordenacions

El dia 7 de gener fou ordenat sacerdot en Josep Adrover i Vallbona. L'acte tengué lloc a Manacor i en el mateix també foren ordenats pel senyor bisbe, en Josep Cerdà Tomàs i en Jaume A. Estela Cortès. En Josep Adrover, fins ara diaca de la parròquia de Capdepera, seguirà exercint com a prevere a la nostra comunitat. Cantà missa nova a l'església de Sant Bartomeu el dia 13.

D'altra banda, n'Antoni Amorós Terrassa fou ordenat sacerdot, a la parròquia de Sant Josep Obrer, de Palma, el passat dia 14. És el cas es tracta del primer sacerdot calarajader. La missa nova la cantarà el dia 27 de gener a la parròquia del Carme de Cala Rajada.

A tots ells el nostre desig d'una llarga i fructífera labor com a membres de la jerarquia eclesiàstica de Mallorca.

Curtes

- El grup "Nou Romancer", del qual en fa part la gabellina Esperança Pérez, ha editat el seu primer cassette, dedicat, com no, a la recuperació de la música tradicional mallorquina.

- El solar contigu al mercat de Cala Rajada deixarà d'ésser un pinar per a convertir-se en un nou bloc d'habitatges de protecció oficial.

- La revista "Brisas", del 7 de gener, dedicà un ample reportatge al Castell de Capdepera, sota el títol "Castillo de Capdepera, estandarte del pueblo gabell". El text i les fotografies són d'Humbert Colom.

- Ja sabeu que la grossa de Nadal caigué íntegrament a Mallorca i més concretament al Coll d'en Rebassa. Alguns esquixos, però, arribaren fins al nostre poble, calculant-se el total en uns cent milions. Enhorabona als afortunats.

- A l'escola s'Auba s'hi està construint un gimnàs cobert, en els baixos d'una ala de l'edifici que fins ara s'emprava com a magatzem.

- Segueixen les obres en els passejos de Cala Lliteres i Cala Gat.

- L'empresa d'autobusos Sard deixarà de funcionar com a empresa de transport en el nostre municipi, passant les seves línies a ser cobertes per Aumasa. El peix gros sempre es menja el petit.

Avisos, noces i..... ... comunicats

EN DEFENSA DE L'AIGUA DE SÓLLER

Sense cap mena de dubte, la manca d'aigua és un dels problemes cabdals que ha comportat l'estat del benestar en què ens trobam, i molt més a l'illa de Mallorca, per causa del creixement de la indústria hotelera que és un gran consumidor d'aquest bé limitat. Des de l'Administració s'intenten cercar fórmules destinades a la consecució de més cabdals que aportin volums superiors d'aigua a les grans zones urbanes i turístiques.

Una d'aquestes fórmules ha estat l'elaboració d'un Projecte d'Aprofitament dels Recursos Hidràulics de la Serra de Tramuntana, que planteja la utilització de l'aigua que tanmateix es perd a la font de Sa Costera (Escorca) i d'una part del cabdal d'algunes fonts del terme de Sóller (S'Olla i Na Lladronera).

Per als sollerics, la recollida d'aigua d'aquestes fonts a l'indret previst pel projecte -prop del naixement- podria suposar la fi de tot allò que precisament ha caracteritzat la Vall: el conreu dels tarongers i les hortalisses, la verdor dels seus horts que és utilitzada com a atractiu turístic de Mallorca, l'economia basada en l'agricultura i en el turisme... en definitiva, de l'ànima de la Vall. És cert que durant un temps de l'any aquestes fonts generen sobrants que es tiren al torrent

Major, però també és cert que aquesta aigua no arriba a la mar pel cau del torrent, sinó que al llarg del seu recorregut es va filtrant i nodreix una xarxa de pous, de la qual s'abasteix la major part de la població, bé a través de pous particulars o bé a través del pou municipal de l'escorxador que alimenta les canonades d'aigua potable.

A Sóller no ens sobra l'aigua. Precisament, una complexa infraestructura de sèquies aprofita fins a la darrera gota del líquid, repartint-lo pels pagesos que la necessiten i que també l'utilitzen amb el màxim respecte, anant ben en compte de no tudar-lo. Tampoc l'aigua provinent de la depuradora no es tira a la mar, sinó que és utilitzada per al conreu en una prova més que la Vall no es troba exempta de problemes de manca d'aigua.

La Plataforma per a la Defensa de l'aigua de Sóller, constituïda arran del sorgiment d'un corrent d'oposició al projecte del Ministeri d'Obres Públiques sol·licita, d'acord amb els plantejaments exposats, que es deixi de banda la captació d'unes aigües que són de vital importància per a la subsistència de la Vall de Sóller com a tal, especialment tenint en compte que és una comarca en la qual no s'abusa de l'aigua ni se'n fa un ús irracional, al contrari que a altres indres de l'illa, i que la verdor d'aquest lloc és bàsic per mantenir un atractiu turístic de primer ordre a l'illa. La Plataforma també insisteix en la necessitat de minimitzar l'impacte ambiental de l'altra part del projecte -l'aprofitament de l'aigua de la font de Sa Costera- perquè desdiiu completament amb l'estètica que des de la mateixa població es pretén instituir. Hem d'adonar-nos que els nostres recursos són escassos i que no ens podem permetre el luxe de continuar abusant del medi ambient en benefici del lucre econòmic.

Plataforma per a la Defensa de l'Aigua de Sóller

ARCA, Associació per a la revitalització dels centres antics

Com probablement sabreu, aquest curs, una vegada més, ARCA organitza uns recorreguts per Ciutat adreçats a diferents grups, tant d'estudiants de secundària com a grups d'adults d'aquesta illa.

Els objectius que ens hem fixat són ambiciosos però ens conformarem amb contribuir a que la gent que hi participi:

- Conegui 'in situ' els valors arquitectònics, urbanístics i patrimonials en general, que conformen el nostre entorn cultural i tinguin notícia del context històric que va contribuir a la seva aparició.

- Adquireixi consciència de la necessitat de la seva preservació, tant física com en la memòria col·lectiva en tant que són signe de la nostra identitat

històrica i cultural.

- Prenguin consciència dels processos de la seva degradació física i de la seva desconsideració en els plantejaments tant d'obres públiques com particulars, en gran nombre de casos.

- Sigui capaç de situar i situar-se a l'espai a partir de referències importants dins el centre històric, així com la denominació dels monuments i carrers més importants.

- Incorpori una terminologia arquitectònica, artística i urbanística bàsica.

La tasca que ens hem imposat no hagués estat possible sense el suport del Consell Insular de Mallorca, i no podrà ésser culminada sense una difusió adient d'aquesta campanya.

Amb tot i això, estudis recents revelen com inadequat l'accés a serveis culturals

-i la difusió del nostre patrimoni n'és un més- sense cap contrapartida per part de l'usuari, la qual cosa pot desembocar en una valoració fútil del mateix. És per això que sol·licitam una aportació econòmica, simbòlica, de cada un dels participants. Com sabem que els desplaçaments suposen ja una despesa per la seva part, hem previst una sèrie d'ajudes al transport i descomptes als grups de la part forana.

Esperam poder comptar amb la vostra col·laboració, que agraïrem i de segur els vostres lectors que se'n podran beneficiar.

Mercè Truyols

Presidenta d'ARCA

Més informació al telèfon 719531

EXPOSICIÓ DE PINTURA DEL GABELLÍ PERE ORPÍ

Amb motiu de la celebració de les festes de l'Esperança, tengué lloc a la sala municipal d'exposicions una mostra de pintures a l'oli i aquarel·les (molt reeixides, per cert) d'un gabellí... en Pere Orpí.

Pere Orpí nasqué l'1 de juny de 1936 a Capdepera. Cursà estudis universitaris en el Seminari de Mallorca, la Sapiència, i a la Universitat Pontifícia de Comillas (Santander). És llicenciat en Teologia i fou ordenat sacerdot. Exerceix, actualment, a la Colònia de Sant Jordi, compaginant aquesta tasca amb les seves grans vocacions: literatura i pintura.

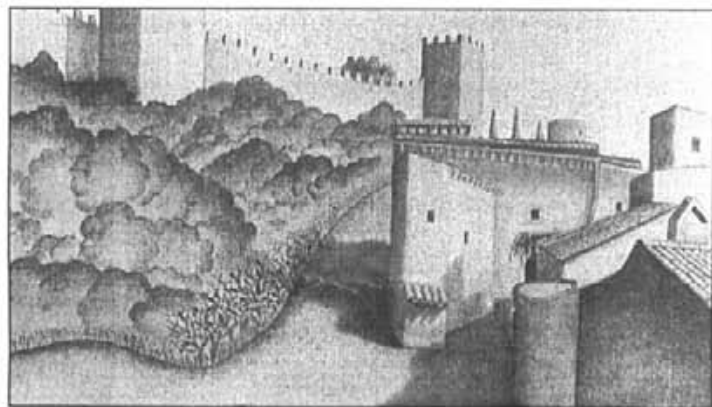
Quant a les seves obres literàries, podem citar alguns premis de poesia: Primavera Sant Francesc (1962), Blau d'argent (1966), Ciutat de Palma (1967), Sant Joan (1992). Dirigí el butlletí "Vora Mar" (1973-1979).

Alguns dels seus títols són: *Entorn de la paraula*, *A contra llum*, *A cara i creu* i *Simfonia en blau major*.

Quant a la seva activitat pictòrica, assenyalarem a continuació, observant i analitzant la seva obra, la conclusió a què ens mena. En primer lloc, cal qualificar en Pere Orpí com un clàssic pur. Bon coneixedor del Renaixement, admirador de Fra Angélico i Buonarroti, entre d'altres, entès en arquitectura gòtica catalana i, en referència a l'art del nostre segle, fascinat pel surrealisme.

Els temes d'inspiració de la seva pintura es mouen entorn dels bodegons, el paisatgisme, el figurativisme, en una paraula, desenvolupa tota la gamma del realisme amb colors clàssics i reminiscències renaixentistes (Castell de Capdepera).

Esmicolant la mostra, obra per obra, impressiona enormement el caràcter autodidacta d'en Pere Orpí, per increïble que pugui resultar, especialment per la seva finura a l'hora de difuminar. I amb això, naturalment, obtenir una estètica òptima, que és del que justament es tracta en matèria d'art.

Orpí aprofundeix en el més fondo i íntim del seu ésser i ens duu al seu món interior... aquest món que l'envolta i que l'inquieta. I tot això ho trasllada a flor de pell amb valentia, mitjançant una paleta d'experiències alienes i un pinzell de traços sublims. Ens tradueix el

seu món... la seva estimada cultura mallorquina i d'aquí que la seva tela es transformi en un llibre impressionant i el seu pinzell en una ploma.

En Pere toca aspectes que es troben aquí, qüestions quotidianes com una ximbomba, un enfilall d'allis o bé unes sobrassades, tan populars a aquesta illa que el va veure néixer. Coses que, potser, altres artistes no varen saber captar.

Per això, Orpí és, dels nostres artistes contemporanis, un dels pintors més populars.

Per últim, cal destacar el seu gran domini del dibuix, una tècnica ben aconseguida del color i la transparència de la llum. A més d'una obra, Orpí no resisteix la temptació de sorprendre'ns amb inclinacions cap a un hiperrealisme sagaç, digne de tota admiració.

Des d'aquestes humils i senzilles línies, vull donar l'enhorabona a aquest mestre pels seus "frescos" de pinzell o ploma, per tot el seu art cuidadosament estudiat i durant tants d'anys forjat, animant-lo a seguir aprofundint i a dedicar-nos futures exposicions que, sense cap dubte, seran un ric llegat de gran talent per a les generacions posteriors.

Exposicions:

- Peguera, 1975
- Capdepera, 1978 i 79
- Son Macià, 1980 i 82
- MONTUÏRI, 1989 i 91
- Colònia de Sant Jordi, 1994
- Capdepera, 1995

Luís Rama

Gloses

Crec que moltes persones desitjam, de tant en tant, fugir qualche vegada de l'ambient quotidià, desenganxar-nos un poc de l'argolla del progrés: renous de màquines, consumisme, informatius que mai duen bones noves, escàndols per onsevulla, pel·lícules de violència (que generen violència), etc.

Aquesta glosa és com una curta contarella de qui un dia, de bon matí i amb pa al sarró, va passar-lo a dalt d'una muntanya. Aquesta podria ser el Telègraf, sa Cova Negra o sa Costa. En ser allà dalt hi troba una petita planura i després de contemplar embadalit les belles formes i els encants de la natura, es tomba a descansar a l'ombra d'un pi frondós. Endormiscat, somia, el temps li passa com una exhalació, es fa horabaixa i el sol és a punt de pondre's. De sobte es desperta i es dona compte que és hora de tornar a casa.

LA MUNTANYA MÀGICA

Cercant al·licient, per la vida mia,
un matí, de casa, il·lusionat fugia,
amb la terra impura els lligams rompia,
com més caminava, llibertat rebia.
Tirenyant gaudia, gojós la melodia
d'uns rossinyols parlant amb harmonia.

Un xoitet belava a la llunyania
i un eco envejós son bel reflectia.
Xapant l'horitzó, la llum emergia
del sol delitós que sos raig brandia,
la lluna esglaiada tribut li retia,
moria en la nit, i el dia es creixia.

Pujant la muntanya, la vall posseïa,
el cel net de núvols de blau es tenyia,
aromes salvatges el vent m'oferia,
i ja dalt l'altura menys dubte tenia,
gaudint de la imatge que allà assolia,
que mà poderosa nostra barca guia.

Amunt la gavina planava i planyia,
amunt jo conrava prats de fantasia
on fonts hi brollaven dolça malvasia
i ocells entonaven himnes d'alegria,
amb nins que jugaven i gent que fruïa,
i després a pler tothom romanía.

Amb aquell bell somni felig em sentia,
mentre delirava el temps transcorria
finint el termini que establert havia.
Les fonts s'eixugaven, la gent s'espargia
i aquell jorn formós aviat es fonia.
Prest d'ell, grat record sols em quedaria.

Greu, aquell bell lloc, deixar em sabia.
Era horabaixa quan d'allà partia,
saltant carritxeres i el Castell per guia.
El sol purpurenc l'horitzó engolia.
Dins la vall foscosa creia que sentia
els darrers batecs de la pagesia.

I per la carena, com bruixa sortia
lentament la lluna i els fums reprenia
que el mateix matí de mal grat perdia.
Retornant a casa, tristor m'envaïa,
el cor rutinari a camí em sortia,
un renou de màquines mon cor sofregia
i ja presoner, l'ànsia m'exigia
promesa sagrada de pujar altre dia
on ragen les fonts suc de malvasia.

MIQUEL LLITERES "CATOI"

EN COS DE CAMISA

Els de l'Abc estan convençuts que
Mallorca és una colònia
espanyola. Van errats: som una
colònia alemanya.

Agenda de la vila mes de desembre

Nats:

dia 3, Xavier Melis Cerrato d'en Joan i Julia.

dia 8, Maria Femenies Mestre d'en Jaume i Sebastiana.

dia 13, Sara Diaz Espejo d'en Juan i Remedios

dia 16, Lara Bautista Castellanos, d'en Santiago i Macarena.

Total any, 08 nats.

Noces

dia 2, Luis Muñoz Ribas amb Ana Rodríguez Sánchez.

dia 2, Seyman Vincent Burt amb Sebastiana Brunet Perelló.

dia 5, Emilio Dominguez Martínez amb Margarita Porras Medina.

dia 9, Manuel Rodino Ribero amb Yolanda Garau Martínez.

dia 23, Antòni Rebasà Infante amb Eva Cebrián Santiago.

dia 27, Julio Muñoz Blanco amb Catalina Moll Moll.

dia 30 Bartolomé Durán Ballester amb Maria del Carmen Rey Rubio.

Total any: 33 noces

Finats.

Dia 3, Antònia Font Mestre (1902)

Dia 11, Miquel Melis Sirer (1915)

Dia 16, Antònia Massanet Flaquer (1904)

Dia 21, José Zafra Lindo (1919)

Dia 21, Andreu Nadal Moll (1904)

Dia 27, Margarita Servera Moll (1920)

Total any: 59 defuncions.

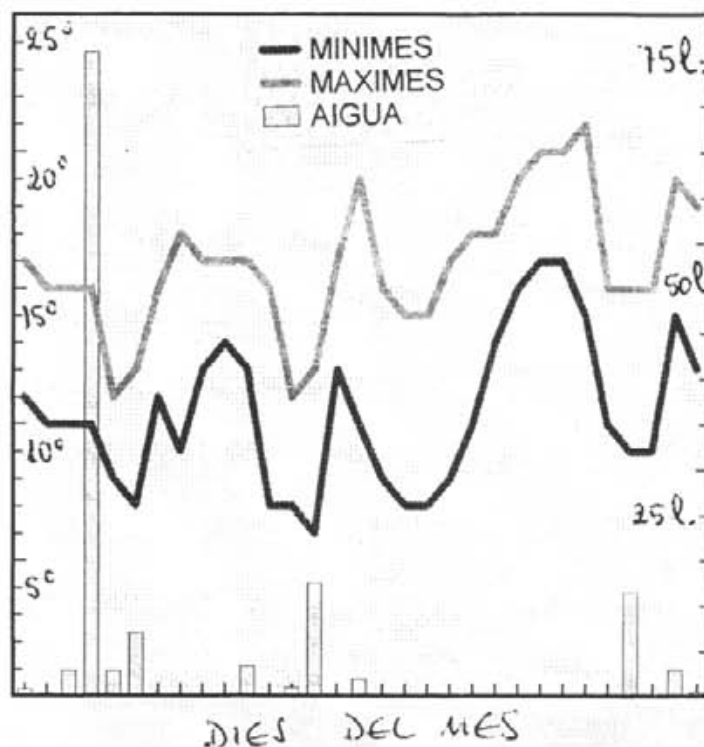
El creixement vegetatiu (diferència entre els naixements i defuncions) és lleugerament positiu.

El temps... el nostre temps

per Joan Espiritusanto

El darrer mes de l'any, amb una precipitació total de 118,5 l/m², ha estat el mes que ha ocupat el primer lloc en quant a pluges de tot 1995. És considerat, a moltes regions, el desembre, tant en el nord com en el sud, el mes plujós de l'any i, enguany a la nostra comarca així ha estat.

Allarg de la primera desena set dies ininterromputs de pluja, amb una precipitació de 84,9 l/m². Quatre dies d'aigua a la segona desena amb 18,7 l/m², i cinc dies ploquè al darrer terç, amb 14,9 l/m². La pluja més considerable correspon al dia 4, amb 71 l/m².

Els vents bufaren de tots els costats. Bufava de tramuntana el dia de màxima precipitació. Un dia de tempesta, i no és una innocentada, el 28, acompanyada de fenòmens elèctrics a la tarda i nit, a més fou l'únic dia del mes que feu calabruix.

Dia 22, a les 8 h. 17 m., entrà l'hivern i canvià la lluna. Els dies més curts de l'any situats entre el 19 i el 23, amb 9 h. 17 m. de sol.

FESTA DE L'ESTENDARD

Capdepera, 30 de desembre de 1995

Per primera vegada des de l'adveniment de la democràcia, i en plena i feixuga tasca de recuperació de les nostres senyes d'identitat nacional, ens reunim a Capdepera un grup de gent que vol recordar la data emblemàtica de la conquesta de Ciutat per part del rei en Jaume, el 31 de desembre de 1229.

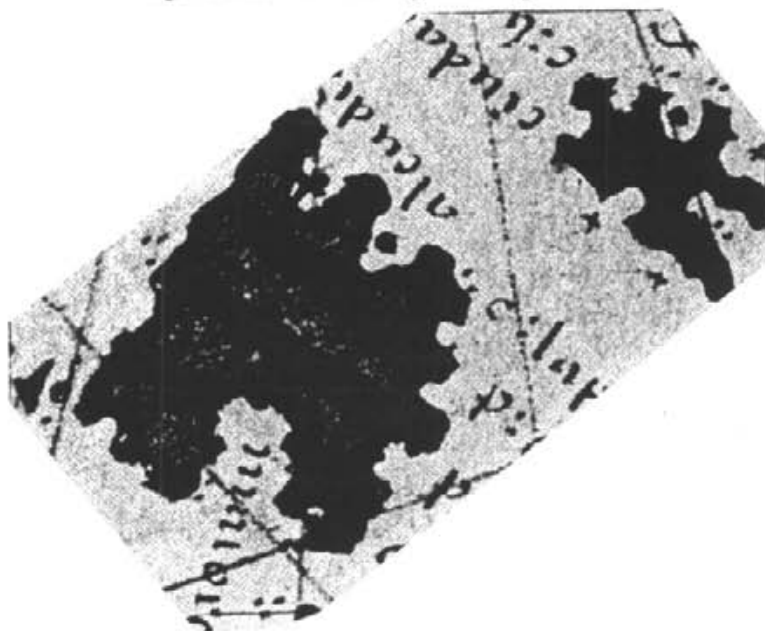
La justificació d'aquest acte d'avui la podem fonamentar sobre tres peus:

1/ Amb la conquesta de Ciutat, tot i la posterior resistència aferrissada d'alguns castells roquers, Mallorca deixava d'ésser musulmana per a incorporar-se a la Corona Catalano-Aragonesa i, consegüentment, a la cultura i la llengua catalanes.

2/ Set-cents seixanta-sis anys després, encara es posa en entredit la nostra filiació històrica i l'origen de les nostres arrels.

3/ Enmig d'una revifada dels intents anihiladors de la nostra cultura, de part del nacionalisme espanyolista ultraconservador, i del menyspreu i la ignorància del capitalisme europeu, cal unir esforços i voluntats si no volem ser definitivament engolits per ells.

A partir d'aquestes proposicions ens apressam a donar algunes explicacions.

Cal dir, en primer lloc, que la convocatòria en 30 de desembre no és una errada involuntària. Si us hem citat per a avui ha estat precisament perquè aquells qui demà volgüem ésser presents a la gran festa de Ciutat, poguem ser-hi. I també ho hem fet perquè aquells qui no hi poguem anar tinguéssim l'oportunitat de celebrar la nostra modesta festa de l'Estendard.

Aquesta ha estat una convocatòria feta a correuita, amb poc temps, amb massa poc temps. Quan la'n's plantejarem, sabíem que aquest era un factor que teníem en contra. Però, així mateix, decidírem que no podíem deixar passar un altre any, una altra oportunitat, i que era arribada l'hora que els gabellins -o al menys aquells gabellins que així ho desitjàssim- sortíssim al carrer per manifestar la nostra fidelitat al passat i la nostra esperança en el futur.

També volem aclarir que les presses de la convocatòria han fet que aquesta es presenti sota les sigles del PSM-NM. Sense renunciar a la iniciativa que hem tengut, des d'aquí ens obrim a tots els partits polítics, agrupacions socials i culturals, sindicats i particulars, per tal d'institucionalitzar aquest acte de cara al futur, a fi que sigui l'eix central de la verdadera Diada Nacional de Mallorca a Capdepera.

Algunes veus discordants de mallorquins mateixos, veus de mallorquins sotmesos al poder polític i econòmic centralista i uniformitzador, diuen no veure motiu de celebracions en el 31 de desembre. També gent d'aquesta terra s'estima més celebrar el 12 d'octubre. Què hi farem?

Mirau, els fets de conquesta, les lluites per la terra, les guerres santes en nom d'Alà i les creuades en nom de Déu, conformaren l'existència de moltes generacions d'homes i dones de l'Edat Mitja. Ni es tracta de justificar la decisió del Rei en Jaume de conquerir Mallorca, ni es tracta d'empeguir-nos dels nostres orígens. El que va fer el Rei va ser moure's dins la dinàmica de l'època, al compàs i al ritme dels seus homòlegs, això és, entestar-se a eixamplar els seus territoris amb l'excusa religiosa i amb la benedicció de la Santa Mare Església.

Ara bé, no hem de ser curts. No caiguem en l'error de criminalitzar quelcom que aleshores comptava amb totes les justificacions morals i totes els pronunciaments favorables. I sobre tot, no caiguem en l'error de posar-nos de part dels pobres musulmans creguent que aquests foren espoliats d'una terra que els pertanyia des dels orígens de l'home. Res d'això. Abans, a l'any 902, essent emir de Còrdova Abd Al-lah, havien estat els musulmans, precisament, els qui havien decidit conquerir Mallorca i foren soldats capitanejats per Isam Al-Jawlaní els qui passaren a sang i foc aquestes terres.

Ja s'ha dit: en aquell temps, anaven així les coses. I en molts casos, avui també, per desgràcia.

El fet és que els nostres avantpassats són els conqueridors catalans del segle XIII. Aquesta és la qüestió. Els fets d'armes posteriors no han canviat les coses i sols aspectes estrictament econòmics estan en situació de produir un gir

espectacular cap a finals d'aquest segle XX. Nosaltres som qui som. Vulguem o no. Nosaltres som fills d'una nissaga, d'una cultura, d'una llengua. Ni millors ni pitjors que d'altres races, d'altres cultures, d'altres llengües. I tenim tot el dret del món a defensar la nostra singularitat, la nostra manera d'entendre la vida, les formes peculiars de les nostres relacions socials i familiars, les característiques culturals del nostre poble, el vehicle insubstituïble de la llengua tal i com s'ha vingut transmetent de generació en generació des de quasi vuit-cents anys ençà.

Volem, i encara diria que necessitam, esser solidaris amb totes els pobles i totes les cultures del món. Que no es digui de nosaltres que, d'una manera egoista, ens tancam sobre nosaltres mateixos. Facem de Mallorca, facem de Capdepera, un lloc privilegiat de trobada, de convivència, d'integració. Estiguin sempre les nostres portes obertes de bat a bat als vents del món, a les necessitats del món.

Però també volem, i encara diria que necessitam, saber que som part integrant d'un poble capaç d'afrontar el futur precisament perquè coneix el seu passat, un passat que accepta i assumeix. Necessitam reconèixer-nos els uns als altres, reconèixer-nos en unes formes d'ésser, en unes formes de fer, en unes formes de dir. Que ningú no es senti foraster a Capdepera. Tampoc, i menys que ningú, els gabellins. Que ningú ens faci sentir forasters a ca nostra!

Tornant la vista enrere, la figura del Rei en Jaume compareix, des de 1229 ençà, cada vegada que el poble de Mallorca és sacsat pels vents de la història, cada vegada que la gent d'aquesta terra necessita invocar els seus símbols de cohesió i d'unitat. El Rei en Jaume s'erigeix per sobre de nosaltres com a referent obligat quan sentim malmesa la nostra identitat col·lectiva. Aquest és un recurs de tots els pobles del món en relació

a les figures del seu passat que, ultrapassant els límits de la història, han passat a formar part de la constel·lació de les llegendes. En aquest sentit, resulta ben aclaridor l'article d'en Pep Terrassa en el darrer número de "Cap Vermell". Per als gabellins, a més, la figura del Conqueridor és associada no solament a la conquesta de Mallorca sinó també, molt especialment, a la de la nostra germana Menorca. El "Llibre dels feits" ens ho recorda en distints passatges especialment significatius per a nosaltres, alguns dels quals em permet citar: "Encara los dixen que nós nos acostaríem al Cap de la Pera, d'on ha tro a Menorca trenta milles de mar, e quan hauríem llur ardit, que aquí ens trobarien". "E aquell dia a hora de vespres fom nós al cap de la Pera, que és a vista de Menorques". "E quan venc que es volia escurir, enans que menjàssem, haguem foc, e dixem a aquests nostres que vinguessen tots ab nós, e metem foc en més de tres-cents llocs per les mates ga e lla, a semblança d'host qui lla albergava. E quan açò viren los sarraïns enviaren dir per dos vells als nostres missatgers. ¿E a què era açò d'aquells focs que es faïen al cap de la Pera?" "E nós estiguem al Cap de la Peira totavia esperant les galees amb los messatgers que nós havíem enviats, nós faent tota vegada aquells focs que faem primerament".

I així, amb tals "ardits", com diu el propi Rei, fou com l'illa veïna es va retre també a la sobirania del monarca. Són retalls, petits retalls de la nostra història, d'una història que a molts ens va ser segrestada en benefici d'altres històries alienes. Són retalls de la història del "regne de Mallorques", "un regne enmig del mar", segons bellíssima definició de Jaume el Conqueridor. Un regne enmig de totes les rutes i totes les ambicions, on han deixat la seva petjada totes les civilitzacions. Un regne que, altre cop, està canviant de mans. Una nova espoliació, aquesta vegada no cruenta, legal, lenta i silenciosa, per la que aquesta terra torna canviar d'amos.

Que la figura del Rei en Jaume ens agermani i ens uneixi. Com ell va fer el 31 de desembre, llancem a la cara dels renegats, dels traïdors, dels febles i dels covards, el crit de "Vergonya, cavallers!". I nosaltres, diguem ben fort, "Visca Mallorca", "Visca Capdepera".

El dimoni a les rondalles

De totes les formes de creació literària, justament la rondalla és la que permet més tractaments. Cada nou narrador recrea la rondalla que un dia va llegir o escoltar, i es produeix una certa transformació inevitable.

Les rondalles són unes narracions que han sobreviscut al pas del temps, que s'han estès per tot l'espai humanitzat i que han format part de les cultures. Així, trobam la versió mallorquina de contes tan universals com "Blancaneu" en "Na Magraneta", d'"Aladín i la làmpara meravellosa" en "La llampria meravellosa" o "Sa maneta de plata", de "La Cendrosa" en "n'Estel d'Or" o "na Francineta".

Per adaptar-se a un nou espai, a un temps i uns models culturals, els contes han transformat l'expressió, el llenguatge, la trama, els personatges secundaris, però han sobreviscut els símbols, l'estratègia narrativa, els valors. Per exemple, un grup molt nombrós de simbolismes és el que fa referència a la sortida i a la posta del sol. L'Orient simbolitza la claror i la vida per tal com el sol apareix cada dia en aquest indret. Aquesta és la direcció dominant a les rondalles. Els objectes màgics, la bona sort, l'èxit s'aconsegueixen anant cap a Llevant(1) Per què és així? Per la gran importància de la llum solar com a font d'activitat i de vida? Per la permanència dels ressons d'antigues creences en la protecció del déu sol? Fa dos mil anys els Reis Màgics ja vengueren d'Orient i eren portadors de la bona nova del naixement de Jesús, la vida espiritual. En Bernadet a "L'amor de les tres taronges" demana a una jaia on era el camí a seguir per trobar l'amor de les tres taronges, i contesta la jaia:

"Dins el Llevant. Vés sempre tot dret cap allà on veges sortir el sol" (2).

Caminar cap a Ponent és el mateix que seguir el camí de la mort i de l'infern. Quan el dimoni determina el lloc d'una entrevista o el punt on li ha de ser portada alguna ofrena, recorda al seu interlocutor que ha d'anar cap a Ponent:

"Jo -diu es jai-, només vos puc donar ses entresenyas d'infern. Vos n'anireu camí camí cap a Ponent."(3)

La similitud de les nostres simbolitzacions amb les que perviuen a altres culures és un fet extraordinari, però la meua intenció no és exposar-vos els

valors culturals que reuneixen les rondalles, sinó unes referències sobre un personatge secundari que apareix a algunes rondalles i que aquests dies surten al carrer per animar la festa de Sant Antoni, és el dimoni.

Les rondalles recopilades per mossèn Antoni Maria Alcover són una transcripció fidel dels relats tal com els contaven els seus coetanis, però, d'altra banda, són una recreació realitzada per l'autor que els dóna un estil peculiar i un llenguatge ric en expressions. A les rondalles no trobam descripcions de llocs, persones o fets; com a molt dues pinzellades per destacar alguns valors dels protagonistes. Però quan parla del dimoni Alcover s'esplaia a gust:

"Tan endins se feren dins l'infern aquell dimonió i En Pere, que a la fi, a s'enfront de més endins de tot, topen un demoniarro com una torre de molí de vent, amb unes banyes com espigó d'arada, amb un caparrot com una bóta congrenyada, amb una coa que li donava set voltes per tot es cos, amb una pinyota que li tombava davant sa boca com un sac de nou barcelles.

Estava assegut a un trono de foc, treia foc pes queixals, i amb cada brúfol que pegava, li sortien pes nassarrot dos caramells de fumassa negra com a funerals de forn de gerrer"(4).

Quan mossèn Alcover començà a escriure les rondalles, Nadal de 1891, el dimoni era un personatge d'actualitat. A Capdepera l'any 1886 fou la primera vegada que els dimonis sortiren al carrer per les festes de Sant Antoni; altres pobles també els incorporaren per aquestes dades a dita festa.

A partir de 1895 foren representades diverses versions de "El rei Herodes" on surt per primera vegada el dimoni que se'n du n'Herodes a l'Infern. Per aquells anys "els predicadors no paraven d'insistir, amb vistes a la conversió dels extraviats, en les descripcions de l'infern, un infern més dantesco que bíblic" (5). Mossèn Alcover, prevere lluitador i gelós defensor dels dogmes de l'Església es recrea

en les descripcions dels dimonis i les seves malifetes amb la intenció de contribuir en la lluita de l'Església contra els extraviats i la gent allunyada de les pràctiques religioses.

A la rondalla "En Pere Catorze" hi ha tot un discurs sobre els dimonis:

"I tot eren dimoniets, dimonieus, dimoniellós, dimonietxos, dimonieis, dimoniots, dimoniassosi dimoniarros que trobaven, que anaven i venien, molt atrafegats amb so turmentar i botxinetar ses ànimes de pobres condemnats".

Al mateix temps ofereix el remei per derrotar els habitants de l'infern:

"però en Pere els feia la senyal de la creu, i romanien tots com enrampats, i uns quein d'esquena, altres de costellam i altres de folondres".

Els dimonis també apareixen a les rondalles catalanes recollides per Joan Amades. A la rondalla "El soldadet del sarronet" hi ha un dimonió que afua un grup de dimonions a un soldadet i, entre tots, ni tan sols són capaços de fer-lo tremolar; llavors la situació es capgira i el soldat els fica dins un sarró, després els du a ca un ferrer on els col·loquen damunt s'encreua i amb un bon mall els hi donen una bona planissada durant set hores seguides. Després va buidar el sarró enmig del carrer i no va sortir cap dimoni sencer (6).

Aquest episodi també forma part d'una rondalla recollida per mossèn Alcover titulada "Es jai de sa barraqueta". El protagonista és un jai que posa els dimonis dins un sarró, els du a una ferreria on quatre o cinc mossos agafen un mall perhom i toc ve i toc va els hi pegaren fins que tengueren alè (7).

El text esmentat és una mostra de com les rondalles passaren d'un espai cultural a un altre i s'incorporaren fàcilment al patrimoni cultural popular.

Notes:

- (1) Aproximació al simbolisme de les rondalles mallorquines. Vicenç Jasso i Caterina Torrens. Lluç, gener 1996.
- (2) Tom III, pàg. 70.
- (3) Ibidem (1).
- (4) Tom VIII, pàg. 74.
- (5) Els corrents d'espiritualitat a Mallorca en el segle XIX. Antoni Oliver CR. Lluç, Maig-agost 1990.
- (6) Les millors rondalles catalanes. Ed. Selecta-Catalonia, Barcelona 1992, pàg. 94.
- (7) Tom IV, pàg. 68.d

Els dibuixos que il·lustren l'article són dels germans Josep i Francesc de B. Moll

Josep Terrassa

REFLEXIONS EN VEU ALTA

Molt abans de conèixer Capdepera i sense haver pensat mai en la possibilitat d'un dia viure-hi, havia sentit parlar als meus companys capellans d'aquest sector de la Festa de l'Esperança, de com la gent la sentia, la vivia, la celebrava...

Quan vaig venir a Capdepera ben aviat em vaig donar compte que el que m'havia comentat els meus amics era cert. La devoció a la Verge de l'Esperança té unes arrels profundes, surt del cor, i entorn a la novena i a la festa s'hi mouen tota una sèrie de persones que no ho fan per altres motius durant la resta de l'any.

Fa dos anys vàrem celebrar el centenari de la processó que durant una centúria no s'ha vist mai interrompuda, encara que hagi trobat temps i circumstàncies adverses, a vegades de tipus polític, altres de caire social o fins i tot religiós.

L'Esperança -així l'anomenem popularment- és una festa que va més enllà de les parets del temple, és una festa del poble s'hi mesclen els més variats sentiments en els que es palpa allò que s'ha convingut en anomenar religiositat popular. L'any 1995, la festa de l'Esperança fou, per efectes laborals, dia feiner. Aquest fet va provocar bàsicament dues postures, actituds o reaccions: per una banda, la d'aquelles persones que feren un esforç per participar dels actes programats, fins i tot alguns tancaren la seva botiga o comerç, altres demanaren, amb temps, dia lliure a l'empresa, etc. Per altra banda, se sentiren moltes veus de protesta demanant que el dia de l'Esperança fos, com en altre temps, festa local. En aquest sentit, a mi m'arribaren moltes queixes; després d'una sèrie de reflexions, de deixar-ho reposar una mica, i de tornar donar voltes en aquest assumpte, vetaquí les conclusions a les que he arribat:

1- Si realment el poble vol que el dia de l'Esperança sigui festa, no basta dir-ho a l'aire i de paraula, ho ha de manifestar a l'Ajuntament; això es pot fer amb una recollida de firmes i argumentat per escrit els motius de la petició.

2- Tots els anys que Sant Antoni i Sant Bartomeu -actuals festes locals- caiguin en dissabte o en diumenge, automàticament, la corporació municipal podria declarar l'Esperança dia de festa, especialment si aquesta cau entre setmana (tampoc faria falta quan l'Esperança és en dissabte o en diumenge).

3- Crec que s'hauria de fer un esforç perquè el dia de l'Esperança a les escoles no fos -com aquest darrer any- dia lectiu. Les coses, festes, tradicions, etc. s'estimen en la mesura que són conegudes, i si els al.lots des de petits no "veuen" la festa de l'Esperança (l'ofici, la processó, la clausura de la novena) perquè han d'anar a escola, d'aquí a uns quants anys no se sentiran motivats davant l'Esperança i aquesta festa anirà perdent força, devoció i participació.

4- Vivim un temps en què tot el "fet religiós" (per una multitud de causes que ara no és el moment d'anàlitzar) no està

de moda, es considera desfassat i, en conseqüència, no interessa; en tot cas, allò que és més folklòric, accessori o anecdòtic que gira a l'entorn religiós, com poden ser les beneïdes de Sant Antoni o les processons de Setmana Santa. Vius que no ens passi el mateix amb l'Esperança. El nucli i el bessó de la festa és la devoció a la Mare de Déu baix d'aquesta advocació, si aquesta va perdent rellevància ens quedarem només amb la clovella despreciant el bessó; aleshores no farà res si l'Esperança és dia feiner. Mentrestant que cadascú tregui, si vol, conclusions.

Andreu Genovart Orell

SER ARTISTA....

**Les lectures són un estómac
i els millors llibres són
els menjars més mals de digerir.**

Ser artista: o com la passió, la mentida, s'apodera d'un ésser per a equivocar-lo i fer-ne un altre d'incomplet, sentint-se aquest mateix complet dins la comprensió incomprensió de la societat.

El naixement de la passió dins la nostra adolescència és una cosa inevitable, però l'error més promiscu és aferrar-nos a aquesta com a camí de la nostra vida, i no veure que els qui ens empenyen a aferrar-nos a ella són els mateixos que després no ens rebutjaran sinó que ens acceptaran a canvi que així nosaltres deixem de pensar, de demanar, i fem del culte als doblers la vertadera raó de la nostra vida. La qual cosa ens portaria a que els més rics es creguessin els supremes i els altres simplement servidors dels primers. Desgraciadament, això passa molt sovint a la societat d'avui i nosaltres collim com a camí alternatiu les drogues (*).

Elles no ens duen enlloc però creen aquelles llacunes mentals, aquella insensibilitat vers el problema que una i altra vegada ens sorgirà a partir d'ara. La sobredosi de passió que ha fet d'uns l'èxit de la manera anteriorment referida i tan fàcilment aconseguible. Però, a canvi, se'n durà la mort anterior, la mort incompresa, per altra part necessària de la seva raó i pensament. A partir d'aquí el nostre desig natural de superació es suïcidarà per passar a la depressió i la mort de la raó, mitjançant la locura o la violència, mitjà per descarregar la força incompresa de dins nostre.

Sito Siquier'

(*) Drogues: el terme 'drogues', emprant en aquest article, es refereix no només a les drogues que tots coneixem sinó a aquelles que d'una manera o altra afecten la nostra vertadera manera de pensar.

Nota: Aquest article és incomplet i només forma part d'un pensament global.

Llengua amb tàperes

Vaig saber, per la premsa de Ciutat, que el PSOE local és contrari a dedicar un carrer del poble a Mossèn Antoni Maria Alcover, segons proposta del PP i aprofitant l'avinentsa del centenari de les populars i estimades "Rondaies".

No m'ho podia creure, i no ho vaig fer fins tenir-ne confirmació de fonts municipals.

Certament, aquestes coses no m'ajuden gaire a sentir-me orgullós de la meua condició de gabellí. Més aviat em fan empegueir. Per la part que em toca, deman excuses, ja que no ho fa el PSOE, el grup polític més votat a les últimes eleccions locals. El que passa és que aquest grup viu molt tranquil perquè sap que els seus votants, segurament, no demanaran explicacions.

Sembla que els arguments per a la negativa del PSOE són, d'una banda, que alguns fills del poble es mereixen un carrer molt abans de dedicar-lo a l'autor de les "Rondaies"; d'altra banda, diuen, Alcover cita Capdepera molt escàsament a la seva obra. Per últim, diuen no voler dedicar carrers a persones... Esper poder seguir parlant-ne sense flastomar, per bé que hauré de fer un esforç.

No sé si el PSOE local ha elaborat una llista de fills il·lustres de Capdepera que mereixin un carrer. Segurament, si la tenen, en la majoria de casos jo hi estaria d'acord. Ara bé, no han tingut quatre anys per proposar-la? Com així no ho han fet? En un municipi amb tants de carrers els noms dels quals són d'una fador absoluta, per no dir que són

infinitament cursis, n'hi ha per donar i vendre i quedar bé amb tots els gabellins que s'ho mereixin i amb aquells mallorquins que fan part del nostre patrimoni històric i cultural. Carrers dedicats als crancs, als llevamans, als coloms, a la salpa, a la ruda, a la vista bella, a la garlanda, al tem, al rap i a tot un seguici de noms sense sentit, esperen que Capdepera es decideixi a donar-los noms que els dignifiquin perquè així es dignifica el poble. Però, és que és possible un llistat de carrers més trivial que el nostre?

Pel que fa a les al·lusions d'Alcover a Capdepera, no sé quantes són ni em sembla admissible que aquest es consideri un paràmetre per justificar si se li ha de dedicar un carrer o no. Tenim un carrer Cervantes i supòs que a ningú no se li ha ocorregut mirar si en el "Quixot" hi som citats. Si haguéssim d'aplicar aquest criteri, com justificaríem els carrers Goya, Alcalá Galiano, Isaac Peral o Bustamante?

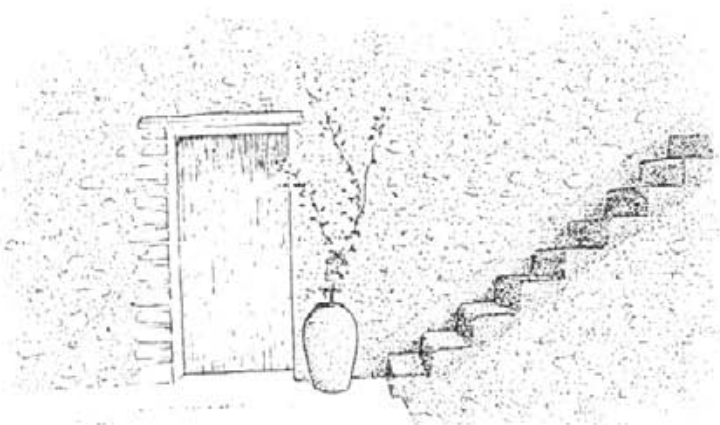
Mentre el PSOE ens aclareix a qui dedicaria carrers i places, a mi sí que se me n'ocorren alguns de noms: Francesc de Borja Moll, Josep Sureda Blanes, Anselm Turmeda, Jaume Mercant, Joan Miró, Llorenç Riber, Llorenç Villalonga, Miquel dels Sants Oliver, Josep Maria Llompart, i un enfilall tan llarg com

es vulgui, el qual consider més ple de sentit i més digne que el que ens ha tocat patir.

Hauria de dir res de l'ABC, aquell diari de Madrid? Quasi no ho paga. Instal·lat en l'esclerosi política i en el senilisme cultural, brama de tant en tant intentant sembrar la confusió. Mira que acusar el president Soler de pancatalanisme! Amb infundist tan descabdellats poden enganyar la gent de l'altiplà, però als mallorquins... Si aquí tots ens coneixem! Això és molt petit. Pancatalanistes els del PP! Ai! aguantau-me que no em puc aturar de riure.

Mirau quin és el seu pancatalanisme que la accepció "països catalans", que figura una sola vegada a l'Ordre Rotger, serà retirada per por. Ells han decidit, precisament, que no existeixen els països catalans. Els "països hispanoamericanos", sí. O els països francòfons, o els països àrabs. Però els països catalans, no. Faltaria més.

Jaume Fuster Alzina

D'en temps primer...

una ullada cap enrera, per recordar la nostra gent.

Aquesta retrat data del finals de la tercera dècada, aleshores el batle era D. Miquel Caldentey Ginard, presidia el govern el general Primo i el Cap del Govern de l'Estat era el Rei Alfons XIII, mirau si ho és d'antiga la fotografia. Llavors els homes s'afaitaven un cop a la setmana, els dissabtes o diumenges de matí, llevat dels rics, què eren molts poquets, i que es rasuraven un dia si i un dia no. Tan era així que als morts els afaitaven perquè fessin bona cara i compareixessin ben carats davant la presència divina.

En aquell temps hi havia la barberia del Recreo, la de la Palmera, la de ca'n Patilla i la de l'Orient. Les perruqueries complien una funció socialitzadora, car eren llocs de reunió dels homes, on es repasava l'actualitat, s'en temien i comentaven les noves ocorregudes al llarg de la setmana a la vila, i coneguts que només es veien de tant en tant s'hi topaven i feien la xerradeta.

A la dècada dels seixanta les barberies entraren en decadència, degut, sobre tot, al progrés de la ciència en la forma de maquineta d'afaitar elèctrica amb renou de xigala. A partir de l'avinguda dels primers turistes i les primeres anades a Andorra s'anà popularitzant, cada vegada més, l'ús de la màquina elèctrica, anaren tancant barberies i les que subsistiren es transformaren en salons unisex de bellesa, que al dir dels capellans eren llocs de dissolució, luxúria i perversió, puix els eclesiàstics no veuen amb bons ulls la barreja de sexes.

Més endavant, les antigues i també quasi desaparegudes maquinetes manuals amb fulles d'afaitar "La Palmera" foren substituïdes per moderns aparells de doble fulla d'acer amb capçals regulables i doble fil protector capaces d'arrabassar aquell pelet rabassut que congria un gra. Però les barberies no tornaran.

La fotografia està presa a la façana de la perruqueria de l'Orient i els personatges són tots del gremi: esquena a paret davall el capell, en Toni de l'Orient; assegut, en Sebastià Mengol; amb gorra, l'amo en Miquel Rinyon; la víctima és en Tomeu Moma i esmolant la navalla, en Tomeu Niu. Dels nins no han sabut donar-nos-en noves.